

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Duomenų apsauga

Dažnai užduodami klausimai (DUK)

Šia informacija siekiama paaiškinti asmens duomenų apsaugos sąvokas ir asmens duomenų apsaugos principų taikymą. Teisiškai privalomas dokumentas – [Reglamentas \(ES\) 2018/1725](#).

Kas yra asmens duomenys?

Asmens duomenys – bet kokia informacija apie gyvą fizinį asmenį, kurio tapatybę nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti (toliau – duomenų subjektas).

Asmens duomenų pavyzdžiai:

- vardas, pavardė, nuotrauka, darbuotojo numeris, gimimo data ir pan.;
- asmens elgesys ar veiksmai: aplankytos svetainės, dokumento metaduomenys apie dokumento autorių / keitimus atlikusį asmenį, atliktas užduotis, įėjimas pro duris, kurios valdomos leidimo patekti į patalpas kortele, el. laiškų siuntimas ir pan.;
- įvertinimas ar vertinimas: informacija, kurioje nurodoma, kaip atlikta užduotis (pavyzdžiui, puikiai, gerai, vidutiniškai, blogai, nepatenkinamai), vertinimo ataskaita, audito darbo dokumentai, kuriuose pateikiamas asmens ar pareigybės vertinimas, ir pan.;
- dokumentai / ataskaitos: liudininko parodymai administraciniame tyrime, pranešimas apie galimą sukčiavimą ir pan.

Asmuo, kurio tapatybę galima nustatyti, – bet koks asmuo, kurio tapatybę tiesiogiai ar netiesiogiai galima nustatyti, visų pirma pagal tokias nuorodas kaip vardas, pavardė, asmens kodas, buvimo vietos duomenys, internetinis identifikacinis kodas, vienas ar keli to fizinio asmens fizinės, fiziologinės, genetinės, psichinės, ekonominės, kultūrinės ar socialinės tapatybės požymiai.

Su tam tikromis išimtimis (žr. Reglamento (ES) 2018/1725 10 straipsnį) draudžiama:

- tvarkyti specialių kategorijų duomenis, kurie apibrėžti kaip asmens duomenys, atskleidžiantys rasinę ar etninę kilmę, politines pažiūras, religinius ar filosofinius įsitikinimus ar narystę profesinėje sąjungoje, ir
- tvarkyti genetinius duomenis, biometrinius duomenis, siekiant konkrečiai nustatyti fizinio asmens tapatybę, ar duomenis apie asmens sveikatą ar seksualinę orientaciją.

Kas yra duomenų tvarkymas?

Duomenų tvarkymas – tai bet kokia automatizuotomis arba neautomatizuotomis priemonėmis su asmens duomenimis ar asmens duomenų rinkiniais atliekama operacija ar operacijų seka, kaip antai rinkimas, įrašymas, rūšiavimas, saugojimas, susipažinimas, naudojimas, atskleidimas persiunčiant, ištrynimasis, sunaikinimas ir pan.

Kas yra duomenų tvarkytojas?

Jeigu duomenų valdytojais patys netvarko asmens duomenų, jų vardu asmens duomenis tvarko duomenų tvarkytojas. Duomenų tvarkytojas turi suteikti pakankamas garantijas dėl būtinų techninių ir organizacinių saugumo priemonių ir užtikrinti atitiktį šioms priemonėms.

Duomenų tvarkytojas gali būti fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar bet kuri kita įstaiga, veikianti pagal (ir vien tik) duomenų valdytojo nurodymus. Duomenų valdytojas ir duomenų tvarkytojas privalo būti susieti sutartimi ar teisės aktu, reglamentuojančiu asmens duomenų tvarkymą.

Kas yra teisėtas duomenų tvarkymas?

Reglamento 5 straipsnyje nustatyta, kad asmens duomenų tvarkymas yra arba būtinas, arba vykdomas gavus sutikimą. Asmens duomenys gali būti tvarkomi tik tuomet, kai:

- a) tvarkyti duomenis būtina siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba remiantis ES teisės aktais, arba vykdant oficialius ES įgaliojimus;
- b) tvarkyti duomenis būtina, kad būtų įvykdyta duomenų valdytojui taikoma teisinė prievolė;
- c) tvarkyti duomenis būtina siekiant įvykdyti sutartį, kurios šalis yra duomenų subjektas, arba siekiant imtis veiksmų duomenų subjekto prašymu prieš sudarant sutartį;
- d) duomenų subjektas vienareikšmiškai davė sutikimą (tai bet koks laisva valia duotas konkretus ir informuoto duomenų subjekto valios išreiškimas, kuriuo jis sutinka, kad būtų tvarkomi jo asmens duomenys);
- e) tvarkyti duomenis būtina siekiant apsaugoti gyvybinius duomenų subjekto interesus.

Duomenų valdytojas yra atsakingas už užtikrinimą, kad asmens duomenys būtų tvarkomi teisingai ir teisėtai.

Kada tvarkant asmens duomenis taikomas Reglamentas (ES) 2018/1725?

Reglamentas 2018/1725 taikomas visais atvejais, kai yra tvarkomi asmens duomenys, kurie laikomi arba kuriuos ketinama laikyti susistemintame rinkinyje, asmens duomenis tvarkant visiškai arba iš dalies automatizuotomis priemonėmis arba visiškai ar iš dalies rankiniu būdu. Rinkinio buvimo vieta nėra svarbi. Jis gali būti Audito Rūmų lygmens, bet taip pat institucinio, nacionalinio, regioninio, vietos ar net „privataus“ lygmens (audituojamoje įmonėje).

Kas yra automatizuotas duomenų tvarkymas?

Tai duomenų rinkimas, skaičiavimas, naikinimas, kopijavimas ir pan. be žmogaus įsikišimo. Pavyzdžiui, užkarda registruoja failus, kuriuose pateikta informacija apie aplankytas svetaines, nurodant datą, laiką ir kategoriją, kuriai priklauso svetainė, taip pat informacija apie tai, ar apsilankymas buvo leidžiamas ar ne ir, tuo atveju, kai reikėjo pašalinti nesklaidumus, ar apsilankymas buvo sėkmingas ar ne.

Kas yra susistemintas rinkinys?

Susistemintas rinkinys – bet kuris pagal specialius kriterijus susistemintas duomenų rinkinys, kuris gali būti centralizuotas, decentralizuotas arba suskirstytas funkciniu ar geografiniu pagrindu.

Pavyzdžiui, rinkmena, kurioje pateikiami visi asmens ar subjekto surūšiuoti atostogų prašymai.

Kas yra duomenų valdytojas ir duomenų subjektas?

Duomenų valdytojas – ES institucija ar organas arba generalinis direktoratas, generalinis sekretorius, direktorius, pagrindinis vadybininkas ar bet kuris kitas subjektas, kuris savarankiškai arba kartu su kitais nustato asmens duomenų tvarkymo tikslus ir priemones. Audito Rūmų duomenų valdytojai yra nariai, generalinis sekretorius, direktoriai ir pagrindiniai vadybininkai.

Kiekvienu duomenų tvarkymo operacijos atveju turi būti nustatytas duomenų valdytojas ir apie tai turi būti iš anksto pranešama institucijos duomenų apsaugos pareigūnui.

Duomenų subjektas – asmuo, kurio asmens duomenys yra renkami ir tvarkomi.

Kas yra Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas ir duomenų apsaugos pareigūnai?

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (EDAPP) (www.edps.europa.eu) yra nepriklausoma Europos lygmens priežiūros institucija, kuri atsako už tai, kad būtų užtikrinta, jog ES institucijos ir organai, tvarkydami asmens duomenis, gerbtų fizinių asmenų pagrindines teises ir laisves, svarbiausia – jų teisę į privatumą. Jis taip pat prižiūri, kaip ES institucijos vykdo duomenų apsaugos teisės aktus, ir užtikrina jų taikymą, taip pat konsultuoja institucijas ir duomenų subjektus visais su asmens duomenų tvarkymu susijusiais klausimais. Penkerių metų kadencijai jį skiria Europos Parlamentas ir Taryba pagal Komisijos sudarytą atrinktų kandidatų sąrašą.

Duomenų valdytojai privalo bendradarbiauti su EDAPP, visų pirma suteikiant galimybę susipažinti su informacija.

Kiekviena institucija turi vieną ar kelis duomenų apsaugos pareigūnus siekiant nepriklausomai užtikrinti, kad institucijoje būtų taikomi asmens duomenų apsaugos principai. Kiekvienas duomenų apsaugos pareigūnas savo institucijoje tvarko visų asmens duomenų tvarkymo operacijų registrą. Jie taip pat teikia konsultacijas ir rekomendacijas dėl teisių ir prievolių. Jie praneša EDAPP, jei asmens duomenų tvarkymui iškyta grėsmė (žr. toliau) ir vykdo EDAPP prašymus.

Jie gali tirti klausimus ir incidentus gavę prašymą arba savo iniciatyva.

Kokie yra duomenų apsaugos principai?

Duomenų apsaugos principais nustatomos pagrindinės taisyklės, kurių turi laikytis ir kurias turi įgyvendinti kiekvienas duomenų valdytojas tvarkydamas asmens duomenis. Duomenų valdytojas yra atsakingas už taisyklių laikymąsi ir turi sugebėti tai įrodyti (atskaitomybės principas). Bet kuris asmuo, tvarkantis asmens duomenis, turėtų žinoti tam tikrus pagrindinius principus, pagal kuriuos šie duomenys turėtų būti:

- o duomenų subjekto atžvilgiu tvarkomi teisėtu, sąžiningu ir skaidriu būdu (teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo principas);
- o tvarkomi konkrečiais, aiškiais ir teisėtais tikslais (tikslų apribojimo principas);
- o adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi (duomenų kiekio mažinimo principas);
- o tikslūs ir prireikus atnaujinami (tikslumo principas);
- o saugomi ne ilgiau, negu reikia (saugojimo trukmės apribojimo principas);
- o tvarkomi taip, kad būtų užtikrintas tinkamas saugumas (vientisumo ir konfidencialumo principas);
- o neperduodami trečiosioms šalims be atitinkamų atsargumo priemonių;
- o tvarkomi atsižvelgiant į duomenų subjekto teises.

Kas yra pranešimas („duomenų tvarkymo veiklos įrašas“)?

Pranešimas yra išankstinis duomenų valdytojo pranešimas, kuriuo institucijos duomenų apsaugos pareigūnas informuojamas apie bet kokius su asmens duomenimis susijusius tvarkymo veiksmus (atliktus rankiniu būdu ar automatiškai), pateikiant informaciją apie duomenų tvarkymo operacijos buvimą ir pagrindinius jos ypatumus. Duomenų valdytojas užpildo veiklos įrašą, kuriame užfiksuojamas atitinkamas procesas: kas jame dalyvauja, kaip renkami ir tvarkomi duomenys, kaip užtikrinamos atitinkamų asmenų teisės, proceso rizikos vertinimas, taikomos saugumo priemonės ir duomenų apsaugos pareigūno vertinimo rezultatai.

Kas yra duomenų tvarkymo veiklos įrašų registras?

Pagal Reglamento 31 straipsnį kiekvienas duomenų valdytojas privalo tvarkyti visų duomenų tvarkymo operacijų, už kurias jis yra atsakingas, įrašus. Kad nereikėtų tvarkyti keleto registru, Audito Rūmų duomenų apsaugos pareigūnas yra atsakingas už Audito Rūmų atliktų duomenų tvarkymo operacijų įrašų centrinio registro tvarkymą. Registras yra pagrįstas duomenų apsaugos pareigūnui pateiktais įrašais ir jis yra viešai prieinamas Audito Rūmų interneto svetainėje ir intranete, duomenų apsaugos pareigūno skiltyje „Access Register“.

Į ką turėčiau kreiptis dėl informacijos apie tam tikrą duomenų tvarkymo operaciją?

Duomenų valdytojas turi daugiausia informacijos apie jam prižiūrint atliekamų duomenų tvarkymo operacijų aplinkybes. Todėl rekomenduojama dėl rūpimos operacijos pirmiausia susisiekti su duomenų valdytoju. Jis privalo užtikrinti, kad duomenų subjektai galėtų veiksmingai naudotis savo teisėmis, ir turėtų suteikti jums reikiamą informaciją. Be to, galite

duomenų apsaugos pareigūno prašyti suteikti pagalbą ir ištirti klausimus ar atvejus, tiesiogiai susijusius su jo darbu (taip pat žr. teisės aktams skirtą skiltį).

Kaip nustatyti, kas yra duomenų valdytojas?

Duomenų valdytojai paprastai yra už auditą atsakingi nariai arba duomenų tvarkymo operacijas atliekančio administracinio subjekto vadovai. Kas yra duomenų valdytojas, lengviausia nustatyti registre, nes jame nurodytos kiekvienos duomenų tvarkymo operacijos duomenų valdytojo pareigos ar pareigybė. Jeigu kiltų sunkumų, duomenų apsaugos pareigūnas taip pat gali jums padėti susisiekti su atitinkamu duomenų valdytoju ar suteikti reikiamos informacijos.

Kokios yra mano, kaip duomenų subjekto, teisės?

Visų pirma duomenų subjektai turi teisę gauti informaciją apie su jais susijusią atliekamą duomenų tvarkymo operaciją ir pagrindinius jos ypatumus. Duomenų subjektai taip pat turi teisę gauti informaciją apie tvarkomus duomenis ir teisę reikalauti, kad duomenų valdytojas nedelsdamas ištaisytų netikslius ar neišsamius asmens duomenis.

Tam tikromis aplinkybėmis duomenų subjektai taip pat gali pasinaudoti konkretesnėmis teisėmis, pavyzdžiui, reikalauti, kad duomenų valdytojas blokuotų arba ištrintų duomenis.

Tam tikros teisės gali būti apribotos dėl ypatingų priežasčių, pavyzdžiui, dėl galimo sukčiavimo prevencijos, tyrimo ir nustatymo. Teisėms, kurios gali būti apribotos, pavyzdžiui, teisė būti informuotam, kad yra pradėtas tyrimas prieš vieną ar keletą asmenų, taip pat gali būti taikomi apribojimai siekiant išsaugoti dokumentus ir informaciją ar kitą turtą, kad atliekant tyrimą juos būtų galima panaudoti kaip įrodymus. Išsamus apribojimų taikymo priežasčių ir teisių, kurios gali būti ribojamos, sąrašas pateikiamas [reglamento](#) 25 straipsnyje. Audito Rūmų [sprendime Nr.42/2021](#) pateikiamos konkrečios nuostatos dėl apribojimų taikymo priežasčių, teisių ir atitinkamų procesų.

Jei kiltų daugiau klausimų apie asmens duomenų tvarkymą Audito Rūmuose, kreipkitės į duomenų apsaugos pareigūną, tel. +352 4398 47 777, e. paštu

ECA-Data-Protection@eca.europa.eu arba paprastu paštu:

European Court of Auditors
Data Protection Officer
12 rue Alcide de Gasperi
L-1615 Luxembourg

Kas yra privatumo pareiškimas?

Tai yra informacinis pareiškimas asmenims, iš kurių Audito Rūmai tiesiogiai rinks asmens duomenis arba (netiesiogiai) rinko asmens duomenis tolesniam tvarkymui, pavyzdžiui, svetainės lankytojams, kuriame paaiškinama, kaip tvarkomi asmens duomenys.

Kam reikalingas privatumo pareiškimas?

Privatumo pareiškimo reikia tam, kad atitinkami asmenys būtų informuoti apie jų asmens duomenų tvarkymą ir jų teises, susijusias su šiuo duomenų tvarkymu. Kai yra atliekama apklausa, net jei respondentai apklausiami anonimiškai (kviečiant dalyvauti apklausoje paprastai pakanka tik jų e. pašto adresu), privatumo pareiškimo reikia tam, kad

respondentams būtų pranešta apie duomenų valdytojo, duomenų apsaugos pareigūno ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno kontaktinius duomenis, duomenų saugojimo laikotarpį, šaltinį, iš kur buvo gauti jų asmens duomenys, ir pan.

Esu vienas iš atranką laimėjusių kandidatų. Ar turiu teisę nebūti paminėtas viešai skelbiamame rezervo sąraše?

Taip, tereikia e. paštu paprašyti Europos personalo atrankos tarnybos (EPSO), kad jus pašalintų iš viešai skelbiamame rezervo sąrašo prieš jį paskelbiant.

Kai atrankos procedūrą organizuoja Audito Rūmai, taip pat galite paprašyti Žmogiškųjų išteklių tarnybos, kad viešai skelbiamame sąraše nenurodytų jūsų vardo ir pavardės.

Ar yra kokių nors privatumą užtikrinančių paieškos sistemų, kurias galėčiau naudoti?

Taip, yra keletas, kaip antai Startpage.com, DuckDuckGo.com, Qwant.com ar searX.me. Jūs netgi galite jas nustatyti kaip savo naršyklės numatytąją paieškos sistemą ar pridėti prie savo parankinių adresų juostos, kad būtų lengva rasti.